

آثار و اهمیت حجاب در اسلام

حجاب همواره بخشی عمده از رسالت انبیاء و اولیاء ادیان و علما بوده است به طوری که یکی از وظایف علمای دین و جامعه مقوله عفاف است. اساس اسلام سعادت و نجات آدمی است و باورهای دینی و احکام اخلاقی و فقهی در احکام الهی مربوط به پوشش زن نیز با این فلسفه و حکمت حکیمانه صادر شده است. زن با رعایت حجاب اسلامی، به تهذیب و تزکیه نفس و ملکات نفسانی پرداخته و قرب الهی را فراهم ساخته و زمینه رشد معنوی مردان را هم در اثر حفظ نگاه فراهم می کند. حجاب از کارکرد اجتماعی نیز برخوردار است، غرایز و التهاب جسمی و معاشرتهای بی بندوبار را کنترل و بر تحکیم نظام خانواده افزوده و از انحلال کانون محکم زناشویی جلوگیری و امنیت اجتماعی را فراهم می سازد. حجاب و پوشش اسلامی و به تبع آن، حفظ نظام خانواده نیز از آن رو ارزش دارند که تامین کننده سعادت آدمی و منشاء قرب الهی هستند.

اهمیت و ضرورت حجاب

اهمیت حجاب و پوشش اسلامی تا جایی است که خداوند متعال در بسیاری از سوره های قرآن از آن به عنوان یک ضرورت یاد می کند و آن را حافظ انسان در برابر بسیاری از بیماری های جسمی و روانی می داند از نظر اسلام حجاب فقط اختصاص به زن ندارد بلکه نوعی پرده است که در روابط میان زن و مرد وجود دارد. در اسلام حجاب مانع گمراهی و خودنمایی و حافظ حرمت و از آداب عفت و حیا است. هدف اسلام از حجاب آن است که زن مسلمان با فراغت کامل بتواند وظایف و رسالت اساسی خویش را انجام دهد که حفظ نسل انسان، پرداختن به شئون خانه و خانه داری، تربیت کودک و اهمیت دادن به آن است. دین مبین اسلام حجاب را به عنوان عامل مهم حفظ و اعتلای شخصیت فردی و تحکیم بنیان خانوادگی و عفت و اخلاق اجتماعی بر زن واجب فرموده است و حضرت یوسف و مریم را به عنوان اسوه های عفاف و پاکی معرفی نموده است، لذا با توجه به مطالب فوق اهمیت و ضرورت حجاب معلوم خواهد شد.

حجاب اسلامی عبارت است از حفظ حیای زن، اولاً با چشم فرو بستن از نگاه به نامحرم، ثانیاً پوشاندن اندام با چادر. پس حجاب در لغت به معنای مانع، پرده و پوشش آمده است ولی هر پوششی حجاب نیست بلکه آن پوششی حجاب نامیده می شود که از طریق پشت پرده واقع شدن صورت گیرد. در این نوشتار مراد ما از حجاب، پوشش اسلامی است و مراد از پوشش اسلامی زن، به عنوان یکی از احکام وجوبی اسلام این است که زن هنگام معاشرت با مردان بدن خود را بپوشاند و به جلوه گری و خود نمایی نپردازد. البته حجاب فقط در پوشش بدن خلاصه نمی شود بلکه در قرآن چندین نوع حجاب ذکر گردیده است مانند: الف) حجاب و پوشش در نگاه: (قل للمؤمنات یغضضن من ابصارهن، ای رسول به زنان مومن بگو تا چشمها را از نگاه ناروا بپوشانند) ب) حجاب گفتاری زنان در مقابل نامحرم: (فلا تخضعن بالقول فیطمع الذی فی قلبه مرض، پس زنهار نازک و نرم با مردان سخن نگوئید، مبادا آن که دلش بیمار هوا و هوس است به طمع افتد) ج) حجاب رفتاری زنان در مقابل نامحرم: به زنان دستور داده شده است به گونه ای راه نروند که با نشان دادن زینت های خود باعث جلب توجه نامحرم شوند (و لا یضربن بارجلهن لیعلمن). (ما یخفین من زینتهن، و آن طور پای به زمین نکوبند که خلخال و زیور پنهان پاهایشان معلوم گردد).

حجاب از نظر محیط خانوادگی

یکی از عوامل اساسی که در شخصیت فرزندان شکل دهنده است محیط می باشد که شامل خانواده، مدرسه و جامعه می شود، محیط سالم به دور از سخنان ناپسند و کردار زشت به ویژه اعمال منافی عفت در رشد شخصیت روحی و اخلاقی فرزندان اهمیت فراوان دارد و محیط ناسالم نیز

در تزلزل و سقوط شخصیت آنان بسیار موثر است لذا محیط فرزندان اهمیت فراوان دارد و محیط ناسالم در تزلزل و سقوط شخصیت آنان بسیار موثر است لذا محیط فرزندان از نوزادی تا جوانی باید کاملاً از اعمال زشت و دور از اخلاق، پاک باشد.

آثار و اهمیت حجاب

موفقیت های معنوی: حجاب بالهای فرشته های زمین است، زن پوشیده از بین خود و خدای خود، خداوند را برگزیده است و از بین احکام دین و خواسته های نفس به احکام دین رو کرده است.

مصونیت و آرامش زن: زنی که دیده نشود مورد طمع قرار نمی گیرد امنیت و آرامش خاطر از آثار بارز حجاب اسلامی است انسان در پناه محافظ، احساس آرامش بیشتری دارد پوشش دینی نیز نگهبان زن از نگاه های آلوده و آسیب های احتمالی است که به زن مصونیت و آرامش می بخشد و هر چه این پوشش کامل تر گردد درصد امنیت و حفاظت آن بالاتر می رود.

سلامت و زیبایی: حجاب اسلامی تجلی زیبایی های معنوی زن است بدون شک حجاب دینی، زن را از آفات و بیماری های بسیاری بیمه می کند و می تواند طراوت و جمال او را پایدار سازد. زحمت حجاب حق بیمه ای است که زن برای حفظ آرامش و سلامت آرامش خود می پردازد زیرا حجاب پرده ای است که از ورود تیره های نگاه، سخنان بیپوده و مشکلات دیگر به درون محیط امن او جلوگیری می کند زن بی حجاب آسیب پذیر است وقتی که زن از حجاب دینی خود خارج می گردد آفات فراوانی سلامت او را از بین می برد. حجاب، زن را پاینده تر، سالم تر و پاکیزه تر نگاه می دارد.

کاهش مفاسد: پوشیدگی زنان و رفتار متین جوانان در اجتماع همواره سدی محکم در برابر وسوسه های شیطانی بوده است. مقایسه آمار جنایات جنسی در جامعه نشان می دهد که زنانی که دارای پوشیدگی و محجبه هستند نقش مهمی در کاهش مفاسد اجتماعی دارند زیرا بسیاری از جنایات جنسی، با عفت و پاکدامنی جوانان و حجاب زنان از بین می رود. وقتی که عفت در نگاه و رفتار و کردار وجود داشته باشد تحریکات جنسی، هیجانات و عشقهای کاذب که بسیاری از جوانان را گرفتار کرده است نیز از میان می رود و سلامت اخلاقی نیز بر جامعه حاکم می شود.

فلسفه حجاب در اسلام

فلسفه حجاب از نظر شهید مرتضی مطهری به شرح زیر می باشد

آرامش روانی: نبودن حریم میان زن و مرد و آزادی معاشرت های نادرست و بی بندوبار، هیجان ها و التهاب های جنسی را فزونی می بخشد، غریزه جنسی، غریزه های نیرومند، عمیق و دریا صفت است، هر چه بیشتر اطاعت شود سرکش تر می گردد همچون آتشی است که هر چه بیشتر به آن خوراک بدهند شعله ور تر می گردد. همانطور که بشر اعم از زن و مرد در ناحیه ثروت و مقام از تصاحب ثروت و از تملک جاه و مقام سیر نمی شود، اشباع نمی گردد. در ناحیه جنسی نیز چنین است، هیچ مردی از تصاحب زیبارویان و هیچ زنی از متوجه کردن مردان و تصاحب قلب آنها و هیچ دلی از هوس سیر نمی شود و از طرفی تقاضای نامحدود خواه و ناخواه انجام نشدنی است و همیشه مقرون است به نوعی از محرومیت. دست نیافتن به آرزوها به نوبه خود منجر به اختلالات روحی و بیماریهای روانی می شود. چرا در دنیای غرب این همه فشارهای روانی تنش زا زیاد شده است؟ علتش شیوع برهنگی و تحریکات فراوان سکسی است که به وسیله جراید، نمایشها، مجالس و پارتنی ها انجام می شود و آزادی روابط بین زن و مرد است که هر وقت بخواهند به روابط جنسی نامشروع روی می آورند و همه میدانیم که در وقت جوانی، قوای عملی در انسان به اوج خود می رسد و غریزه جنسی دارای چنان قوتی می شود که غریزه حفظ وجود و خودخواهی را مغلوب میکند و آنچنان

قوی می شود که به خاطر آن علاوه بر بیماری های روانی که به آن دچار می شود ممکن است به خاطر آن خود را به هلاکت برساند.

استحکام پیوند خانوادگی: شکی نیست که هر چیزی موجب تحکیم پیوند خانوادگی و سبب صمیمیت رابطه زوجین گردد. برای کانون خانواده مفید است و در ایجاد آن باید حداکثر کوشش مبذول شود و بالعکس هر چیزی که باعث سستی روابط زوجین گردد به حال زندگی زیانبار است و باید با آن مبارزه کرد اختصاص یافتن التذاذهای جنسی به محیط خانوادگی در کادر ازدواج مشروع، پیوند زن و شوهری را محکم می سازد و موجب اتصال زوجین جوان به هم می شود. ازدواج در قدیم از اهمیت زیادی برخوردار بود و یکی از آرزوهای شیرین جوانان بود، به همین دلیل زوجین آنرا عامل خوشبختی و سعادت همدیگر می دانستند ولی امروزه کامیابی های جنسی زیاد شده و در غیر کادر ازدواج به حداعلی رسیده است. معاشرت های آزاد و بی بندوبار پسران و دختران، ازدواج را از یک وظیفه و تکلیف و به صورت محدودیت در آورده است.

استواری اجتماع: کشانیدن تمتعات جنسی از محیط خانه به اجتماع، نیروی کار و فعایت اجتماع را ضعیف می کند. بر خلاف مخالفین حجاب که حجاب را موجب فلج کردن نیروی نیمی از افراد اجتماع می دانند، بی حجابی و ترویج روابط آزاد جنسی موجب فلج کردن نیروی اجتماع است. آنچه که موجب فلج کردن نیروی زن است حبس کردن استعدادهای اوست نه حجاب و عفت که عامل مهمی برای رشد و شکوفایی زن است؛ و جوانان به خصوص دختران با پناه بردن به حجاب و عفت جنسی بهتر می توانند از آزارهای مردان پست و چشم چران در امان باشند و بیشتر استعدادهای آنها شکوفا شود. حفاظ و پوشش اسلامی محدودیت نیست که زن را در خانه محبوس و از کار و تحصیل محروم نماید بلکه حجاب و عفاف و محدود شدن کامیابی های جنسی در محیط خانواده به بهداشت روانی جامعه و مصونیت از ابتذال و انحطاط و حفظ شئون محیط کار و فعالیت کمک می نماید. پوشاندن اندام و موی و زینت های زنانه به جز صورت و دست مانع و مخل فعالیت نیست.

ریشه های (بی حجابی) بدحجابی

موفقیت های معنوی: انسان به خاطر برخورداری از قوه شهوت که درون نفسش قرار دارد اگر بدون توجه به ارزشهای دینی و اخلاقی به خواسته های نفسش پاسخ مثبت دهد او را به انسانی هوسران مبدل میسازد، برخی از زنان فقط به خاطر هوسرانی، به تنوع لباس، آرایش، زینت و خودنمایی در جامعه می پردازند؛ از این روز هزینه و وقت زیادی را صرف این کارها میکنند.

ضعف ایمان: بی حجابی فقر فرهنگ دینی است. فرامین الهی و از جمله حجاب اسلامی، از سوی خداوند متعال به بشر ابلاغ گردیده است و رعایت آن نیز واجب شده است. بنابراین کسانی که از اعتقاد به خدا در شک و تردید به سر می برند و قلب آنها از ایمان به خدا و محاسبه روز جزا به مقام اطمینان نرسیده، و تا زمانی که این مشکل اعتقادی برطرف نشود بهبودی حاصل نمی گردد چرا که ایمان به خداوند مادر تمام ارزشهاست.

غریبزدگی: تقلید از غرب یکی از مشکلات زنان مسلمان بوده است که بدون کمترین تفکر و تحلیلی از زندگی زن غربی به او اظهار تمایل می کنند. خمیرمایه اصلی این تقلید را چهل و هوس تشکیل می دهد. غرب به دنبال گرفتن حجاب زن چیزی به او نداده است بلکه به دنبال آن ارزش های دیگر او را ربوده است.

ازدواج: عده ای از دختران و جوانان خودنمایی و سپس ارتباط با نامحرم را پلی برای رسیدن به ازدواج می پندارند. آن ها گمان برده اند که اظهار زیبایی های زنانه می تواند جوانان را به آنها راغب کند غافل از اینکه با این همه خودنمایی و ارتباط و دوستی با جوانان و خوشروئی هایی که با جوانان دارند، آنان هرگز به ازدواج با آنها تن در نمی دهند چرا که بی تقواترین مرد جامعه برای ازدواج خود به دنبال عقیف ترین دختر می رود. جوانان بی تقوا از دختران خود نما برای لذت های موقتی خود استقبال می کنند نه برای ازدواج.

ضعف حیا: ضعف این صفت از سستی اعتقاد به مبداء و معاد سرچشمه می گیرد و بی حجابی از مصادیق بارز بی حیائی است که از ضعف ایمان ناشی می شود. پوشش و حیا تفکیک ناپذیر است و تا جلوه ای از حیا در زنی وجود داشته باشد، پوشش او نیز با جدیت مراعات می شود. زنان با حیا کسانی هستند که با پوشش کامل خود از نمایش بدن، موهای سر و زینت های خود شرم می ورزند. بی حجابی زنان و دختران جوان از دوستان بی حیا، فیلم های مبتذل، جهل به ارزش والای عفت و حیا و فرهنگ اقوام و خانواده به ویژه روحیه مادر و پدر سرچشمه می گیرد.

نقش بی بندوباری و بد حجابی در شیوع فساد

تأثیر فوق العاده محیط در سازندگی بر کسی پوشیده نیست؛ از این رو هر امری که موجب عفت و پاکی عمومی و تعادل فکری، روانی و اخلاقی جامعه و رشد شخصیت انسان گردد برای اجتماع مفید و لازم است از آن جا که زندگی انسان جمعی و اجتماعی است جامعه به مثابه خانه و خانواده است که حفظ حریم عفاف و اخلاق در آن حیاتی است. پاکی و آلودگی آن نقش مهمی در سرنوشت افراد بویژه فرزندان و نسل نواخته دارد. بانویی که حجاب و شئون اسلامی را رعایت نمی کند، با رفت و آمد در سطح اجتماع، عامل غفلت و فراموشی مراقبت الهی و باعث کوری دل ها در جامعه میگردد و از یک سو گناه و رفتار ناهنجار لاقیدی و خودنمایی فساد انگیز را نشر و ترویج می کند و دیگر زنان را به این بلای خانمانسوز گرفتار میکند و از سوی دیگر به جهت تأثیرات عاطفی و جنسی زن بر مردان، دل آنان، به خصوص جوانان را در میدان جاذبه خویش گرفتار ساخته و غریزه شهوت آن ها را مشتعل می نماید. از نتایج زیانبار آن، شیوع انحرافات جنسی و رنج جسمی و روانی شدید است و چه بسا روزگار آدمی را سیاه می کند. خداوند در قرآن می فرماید آن هایی که دوست دارند زشتی و فحشا شیوع پیدا کند عذابشان شدید است چه برسد به این که اعمال و گفتار خود اشاعه فحشا می کند. مراد از فحشا هر گونه رفتار و گفتاری است که زشتی آن بزرگ است، اعم از اینکه بی حجابی و بدحجابی و انحرافات جنسی باشد؛ بنابراین جوانان و زنان با فروافکندن لباس حیا و پوشش دینی، همانند آتش سیاری می شوند که به هر جا گام نهند آن جا را آتش می زنند و شخصیت جوانان و نوجوانان را دچار حریق می سازند. راستی چه آتش سوزی ای بدتر از این وجود دارد. که خرمن توانایی ها و استعدادهای خود و نسل جدید را می سوزانند و شخصیت و انسانیت آنان و خویشان را تباہ می سازند.

خلاصه و نتیجه گیری

موضوع حجاب و پوشش ویژه زنان اختصاص به آئین اسلام نداشته و ندارد، بلکه پوشش خاص زنان، در همه آئین های آسمانی مانند مسیحیت و یهودیت نیز مطرح بوده است. چنان که در آئین زردشتیان حجاب وجود داشته است و هم اکنون نیز در میان زنان سنتی که بر آئین پیشینیان زندگی می کنند و از فرهنگ مسلط زمان رنگ نگرفته اند هم چنان پوششی نزدیک به حجاب اسلامی رعایت می شود. آثار باقی مانده از ملتها و اقوام پیشین در آئین ها و فرهنگ های مختلف حکایت از آن دارد که زنان معمولاً پوشیده تر از مردان بوده اند. تصاویر حضرت مریم در نقاشی های کهن تر مسیحیان یا پوشش زنان راهبه که به تبعیت از حضرت مریم، خود را وقف مسایل معنوی و خدمت به بندگان خدا کرده اند دقیقاً معیارهای حجاب رایج در میان مسلمانان را دارد و از نظر معیارهای قرآنی و روایی، حجابی کامل به حساب می آید. این واقعیت نشان می دهد که اصل حجاب زنان پدیده ای جغرافیایی، تاریخی و نشأت گرفته از شرایط آب و هوایی خاستگاه اسلام یا علاقه شخصی پیامبر اکرم (ص) و مردم یا شرایط خاص مردم جزیره العرب نبوده است بلکه دیدگاه اسلام در تأیید آموزه های ادیان آسمانی قبل از خود است.

پیشنهادات جهت تقویت حجاب در جامعه

تقویت ایمان و اعتقاد: در زن و مرد باید باور استوار و ایمان عمیق ایجاد شود.
سرمشق قراردادن الگوهای والا: الگوها در ساختار روحی و رفتاری نقش مهمی دارد.
تشویق: زنان با حجاب و پاکدامن، به خصوص در مدارس و دانشگاهها مورد تشویق قرار گیرند.
ارائه برنامه ها و فیلم های مفید و آموزشی
قائل شدن ارزش برای فرهنگ اصیل و دینی و زنان با حجاب

ترویج فرهنگ غیرت
بیان اهمیت و ضرورت حجاب در مدارس

منابع و مأخذ :

مطهری، مرتضی، مساله حجاب، انتشارات صدرا
اشتهاردی، محمد، پوشش زن در اسلام، معاونت روابط و تبلیغات
اکبری، محمد رضا، حجاب در عصر ما، انتشارات پیام آزاده
نوابی نژاد، عفت، زن جوان و پوشش اسلامی، نشر مولف
کوهی، محمد رضا، آسیب شناسی شخصیت و محبوبیت زن، انتشارات اتقان

نویسنده : حجت الاسلام ابوالقاسم دهقان چناری